

**BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
CLUJ-NAPOCA
FACULTY OF HISTORY AND PHILOSOPHY
DOCTORAL SCHOOL IN PHILOSOPHY**

Identity and difference in intercultural communication

Philosophical aspects – hermeneutical horizons

PHD THESIS

SUMMARY

**Doctoral supervisor:
Prof. univ. dr. Veress Carol**

**PhD candidate:
Magyari Imola Andrea**

2014

Content

INTRODUCTION.....	4
Preface.....	4
The aim of the thesis.....	6
The hypothesis of the thesis.....	8
The structure of the thesis.....	9
1. CULTURE -INTERCULTURALITY	15
1.1. The concept of culture. Contemporary theories.....	15
1.2. Cultural representation.....	17
1.2.1. The language as cultural representation	18
1.2.2. The symbol as cultural representation.....	21
1.2.3. The symbols of the culture: name, flag, coat of arms, anthem	27
1.2.4. Myths and rituals	28
1.3. The cultural activity	34
1.3.1. The concept of the game. Philosophical concept of the game. Game theories.....	36
1.3.2. Johann Huizinga: Homo Ludens	38
1.3.3. The game as a cultural phenomenon	40
1.3.4. Language game. Wittgenstein.....	40
1.4. Interculturality.....	41
1.4.1. The concept of interculturality	42
1.4.2. Interculturality and multiculturalism.....	42
1.5. Interculturality as a hermenetical problem.....	45
1.5.1. Interculturality as a dialog between cultures	46
1.5.2. The game as a force in the creation of culture	48
2. COMMUNICATION AND INTERCULTURALITY.....	51
2.1. Communication as cultural interaction.....	51
2.1.1. The concept of discourse	51
2.1.2. The ethics of discourse. Habermas, Apel	52
2.1.3. The concept of dialogue	55
2.1.4. The dialogic communication	55
2.2. The communicative action	57
2.2.1. The concept of action. Theories of action	57
2.2.2. The language as action. Language's action.....	61
2.2.3. The theory of action. Ricoeur	65
2.3. The theory of communicative action.....	66
2.4. Intercultural communication.....	70
2.4.1. The concept and the possibilities of intercultural communication.....	70
2.4.2. Interculturality as the area of communicative action	74
3. IDENTITY -OTHERNESS	75
3.1. The concept of identity.....	75
3.1.1. The concept of identity in the sociological studies	75
3.1.2. Philosophical identity	77
3.1.3. The identity historical-social category	86

3.2. Identity dimensions.....	87
3.2.1. Social identity	87
3.2.2. Cultural identity	89
3.3. Diversity and alienation.....	90
3.3.1. Diversity and distinction.....	90
3.3.2. The foreign concept and the experience of strangeness	91
3.3.3. Familiarity and the foreign	98
3.3.4. The opposition and the communication of the private and alien	102
3.3.5. The game of closeness and distance.....	106
4. THE DIMENSIONS OF IDENTITY IN THE INTERCULTURAL HORIZON	111
4.1. Ethnic dimension.....	111
4.1.1. Border and frontier	111
4.1.2. Ethnic group - ethnicity	112
4.1.3. Ethnical identity	116
4.2. National dimension.....	118
4.2.1. The concept of nation	118
4.2.2. National identity.....	123
4.3. Minority dimension.....	125
4.3.1. Minorities and majorities	125
4.3.2. Minority identity	129
4.3.3. The steps of assimilation	130
5. THE REPRESENTATION OF ETHNIC/CULTURAL IDENTITY IN THE INTERCULTURAL COMMUNICATION	132
5.1. Methodology.....	132
5.2. Empirical issues.....	133
5.3. Case study about Gypsies.....	137
5.3.1. Interactions and ritual meetings	138
5.3.2. Public and economic interactions.....	141
5.3.3. Ethnic cultural representations.....	146
5.4. Intercultural communication, projects.....	152
CONCLUSIONS.....	154
BIBLIOGRAPHY	159

Keywords

culture, symbol, myth, interculturalism, cultural action, communicative action, representation, game, discourse, dialogue, alien, difference, distance, identity, ethnicity, minority, majority, ethnic identity, cultural identity, intercultural communication

Identity and difference in intercultural communication

Philosophical aspects – hermeneutical horizons

Abstract

The topic of my work analyzes the formation and changes in meaning of the concept of interdisciplinary identity, (Philosophic, historyc, antropology, culture antropology, linguistic, hermeneutic philosophy) aiming to define it in an intercultural context. The tread of dissertation is strongly adapted to communication and culture theories.

The topic is relevant to the current state of affairs, as in a globalisation world in which everyday life is defined by the diversity of cultures. These experiencesit becomes necessary to analyze the impact of the dialogue of cultures, and its influence on identity and identity-forming factors and agents.The multilingualism and the strange elements from different culture are importants parts in identity process.

My thesis' goal is to prove that different cultures which live along each other are capable of creating such communicative situations that recognize and admit their difference and diversity. Also, we discuss the concept of identity and alienation in accordance with majority and minority. Furthermore, I would have wanted to find out how much is able a minority group in a majority position, as the Roma, (my thesis applicativ parts) to preserve its cultural identity in a geographical area populated mostly by ethnic Romanians and Hungarians.

The novelty and topicality of the thesis is enhanced by the fact that there has never been performed a study before that discusses the relationship between the Roma minority and the majority from a communicative, sociological, cultural-anthropological or other point of view.

The approach of the thesis is fundamentally from a hermeneutical direction, completed with communication, cultural, antropology theories, in interdisciplinarian viewpoints.

The dissertation is builded for next hypotheses:

- Stating that the minority is in a numeral disadvantage to the majority, and is not in a dominant position, I assume that the minority group must develop a social position that is able to serve the demands of the minority status and situation.
- Furthermore, I assume that the majority cultural group is able to understand and accept the idea that the minority culture does not represent a source of danger, does not pose a threat to the identity and ethno-cultural character of the majority.

- I assume that in an intercultural environment mutual openness, and the principle of compromise may help to understand different cultures, to accept diversity and to preserve minority culture.

The present work is based on the theme of interculturality, discussing the web of relations, and the roles of transmitter and identity forming of these cultural links. I attempt to present the relations between identity and alienation in the context of cultural diversity, discussing such concepts as ethnicity, identity, understanding, culture, interculturality, etc. According to the above hypotheses, my work is divided into four chapters.

An important starting point regarding my topic is the concept of culture-interculturalism, and the creation of dialogue between cultures in the intercultural context. Interculturalism as a concept generates numerous debates among sociologists. Trying to approach it from the direction of intercultural communication, we may believe that it is the communication between people belonging to different social and ethnic groups. In this sense one of the most used forms of interculturalism regards the way practical communication materialises between groups and individuals representing different cultures. Regarding the above, I considered clarifying the concept of culture, as a whole representing the collective human conscience and recollection, which also contribute to the development of our sense of identity.

Cultural representation, as an expression of common conscience and values of a community or group, is unimaginable without language and symbols. The actors interpreting these symbols are the cultural communities themselves, as every group constructs their identity through cultural symbols. Myths, as components of culture, reveal the nature of a community, expressing its cultural ethos.

Considering my topic, I strove to emphasise those factors that contribute to the subsistence of a culture in an intercultural setting. In this context I present the cultural act, outlining the theory of cultural games, based on Comenius, Spencer, Wittgenstein, Huizinga, Heller Ágnes theories.

The cultural diversity is a determining factor in our society in context with interculturalism. In terms of my thesis I try to approach the concept from a point of view where different cultures do not only coexist, but, through interaction, create a common cultural setting which recognizes and respects the other's values, traditions. Regarding the aspect of hermeneutics, interculturalism denotes an intermediate relation underlining not only the boundaries between cultures, but explains the forming of subsequent mutual understanding. The

dialogues forming along these meeting points are existential in essence. This represents a setting where the actors turn towards each other in search of the common truth, which forms among partners in dialogue.

The second chapter of the thesis emphasises the concepts of communication and interculturalism. Communication is the basic attribute of cultural interaction, and manifests itself as a series of actions. Therefore the concepts of discourse and dialogue are given key roles. Discourse ethics represented by theories of Habermas, Apel is defined mostly as dialogue, or discussion, inner or directed towards the mutual understanding of the actors. Dialogue can be defined as discourse happening in the public sphere. Platon, Aristotel, Martin Buber, H.-G. Gadamer are some priority authors who defined the dialogue as discourse in the public sphere and vital for human communities.

The intercultural viewpoint emphasises actions which are based and are created by mutual and consensual dialogue.

Beyond dialogue, in the intercultural space, the interaction of cultures is a series of actions. From the action theory the most important is Habermas communicative action theories, where the communicative action is a requirement of successful communication, as it is the only type of action in which the agents do not try to overcome but understand the other, paving the way to accepting each other's culture. In aspects of intercultural communication one of the most important is Ricoeur's concepts about hermeneutical action, Austin, Searle, Grice speech acts theories. Also is important Jan Assman theories about the relation between cultural acts and cultural memories.

The question of identity are discussed in the third chapter of our study.

In the definition of identity the interdisciplinarian definitions have an important role. In philosophical approach the theories of Leibniz, Hegel, Frege, Heidegger, Ricoeur are the most important, because the concept of identity is related to the concept of sameness. At this point I emphasised to define the process of the transition of sameness as a logical concept to the sphere of identity, and the relationship between the two. By defining logical sameness, I analyze identity in relation to existence, where identity is an action of existence, stemming from the concept of difference, which leads to cognition, self awareness of existence.

Therefore, identity may be considered a social process, that is inseparable from the surrounding actions in time and space. The analysis of difference reveals the Other, the Different,

where i used the theories of Husserl, Simmel, Derrida, Waldenfels, Buber which is the understanding of our identity and the surrounding world through difference and differentiation.

In the forefront of this chapter there are concepts as: border, ethnicity, minorities, analyzing in details the specificities of minority status, the communication and cultural relationship between minority and majority culture. I put emphasis on clarifying in intercultural context some identity dimensions as ethnicity, national and minority identity.

Chapter V . is an applicative goal, where I try to analyze with case studies the meeting of horizons in intercultural communication, emphasising the relationship between the identity of the minority and majority. The case studies are presented in my own community, in Marosszentgyörgy, about the roma ethnic/minority cultural traditions, habits in corelation with the majority of hungarian and romanian. The research material in the case studies is focused in the roma ethnic/minority inside an external relations with the majority culture, manifested on context cultural characteristics and communication patterns, taking into account some aspects of theory part along these culture boundaries, communication and identity in context with regard to outlining the conditions and opportunities that indicate what are the chances for roma ethnic/identity cultural survival in intercultural environment. By defining the concept of boundary, I attempted to briefly demonstrate its role in accordance to identity and group.

Throughout time every community strive to develop defining cultural traits. They try to mantain and pass on these values in their community, not only as cultural values, but also as differentiating aspects.

The case studies materials provided from observationas, individual and group discussions, but also discribing the roma culture in all its symbolic facts and representations, which has an important role in ethnic/cultural identity. Based on dissertation thesis, the case studies present the meeting points that come into existence by interaction with the majority groups, or are generated strictly inside the discussed group. I also present the meeting points that come into existence by interaction with the majority groups, or are generated strictly inside the discussed group. The case studies present and analyze the following topics: traditional wear, dance, Roma cultural symbols, and also the meetings, interactions, areas of communication, where everyday relations are formed. Inside the meeting areas I emphasised a division in order to further clarify the analyzis of cultural interactions. Summing it all up, it can be said that on our intercultural scene accepting difference and the different bears a capital meaning, as only the will to compromise can lead to a proper understanding of each other. This is an ambivalent condition which can be

assessed as calm regarding conflicts, but in its essence it is a dynamic, ever changing amalgam in constant interaction.

Based on the interpretation of my dissertation theory and case studies parts, I conclude that up to justify the research hypotheses and provide sufficient evidence of intercultural communication issues: 1) Inter-cultural environment is stimulating, activating medium in identity process; 2) The understanding and resolution of the dialogue skills in intercultural context can offer real options for identity constructions, also intercultural dialogue is a vital component in the search for identity in the modern world.

Bibliography

- ABNER, Cohen: *Introduction: the lesson of ethnicity*. Urban ethnicity. The international behavioural and social sciences library. Anthropology and Ethnography.2001.
- ACHIM, Viorel: *Țigani în istoria României*. Editura Enciclopedică, București,1998.
- ADAMSON, Hoebel: *Anthropology Study of Man*.McGraw-Hill, 1966.
- ALLPORT, Gordon: *Az előítélet*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1977.
- ALTERMATT, Urs: *A szarajevói jelzőtűz*. Osiris Kiadó, Budapest,2000.
- ANDERSON, Benedict: *Imagined Communities*. London,1989.
- ANDRADE, R. G: *Cultural cognition*. In: M. Posner (szerk.): *Foundation of cognitive science*. Cambridge, MA: MIT Press, 1989.
- ANGELUSZ Róbert (szerk): *A társadalmi rétegződés komponensei*. U.M.K, Budapest,2004.
- APEL, Karl Otto: *Két erkölcsfilozófiai tanulmány*Áron Kiadó, Budapest,1992.
- ARISZTOTELÉSZ: *Politika*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1994.
- ARMOSTRONG,Karen: *A mítoszok rövid története*. Új Palatinus Könyvesház, Budapest, 2006.
- ASSMANN, Jan: *A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban*. Atlantisz Kiadó, Budapest, 1999.
- ATKINSON, Rita–ATKINSON, Richard–Edward, Smith–Darly, Bem: *Pszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest, 2001.
- AUSTIN, John L.: *Tetten ért szavak*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.
- BALÁZS Lajos: *Rituális szimbólumok*. Pallas Akadémia, Csíkszereda, 2012.

- BARTH, Frederik: *Introduction*. Barth, Frederik (ed.): *Ethnic Groups and Boundaries. The social Organization of Culture Difference*. Universitetsforlaget, Oslo, 1970.
- BARTH, Frederik: *Etnikai csoportok és határok*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993.
- BARTÓK Béla: *A hangszeres zene folklórja Magyarországon*. In: *Bartók összegyűjtött írásai I*. Közreadja Szöllősy András. Zeneműkiadó, Budapest, 1966.
- BENEDEK László: *Játék és pszichoterápia*, Könyvfakasztó Kiadó, Budapest, 2005.
- BERGER, Peter L., LUCKMANN, Thomas: *Construirea socială a realității. Tratat de sociologia cunoașterii*. Editura Univers, București, 1999.
- BÉKÉS Vera–FEHÉR Márta: *Tudásszociológia szöveggyűjtemény*, Typotex, Budapest, 2005.
- BERÉTI László: *Kisebbségek, kisebbségi törekvések Kelet-Európában. Biztonságpolitikai ismeretek igazgatási vezetők számára I*. ZMNE, Budapest. Vö: *Bibó István összegyűjtött munkái* 4 EPMSZ, Bern.
- BINDORFFER Györgyi: *Kettős identitás. Etnikai és nemzeti azonosságtudat Dunabogdányban*. Új Mandátum Könyvkiadó, MTA Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2001.
- BÍRÓ A. Zoltán–GAGYI József: *Román–magyar interetnikus kapcsolatok Csíkszeredában: az előzmények és a mai helyzet*. In: *Gagy József (szerk): Egy más mellett élés*. KAM – Regionális és Antropológiai Kutatások Központja, Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 1996.
- BODÓ Barna: *Szórvány –asszimiláció –szórványosodás*.
http://www.szorvany.hu/_userfiles/olvasnivalok/bodo_barna_szorvany_asszimilacio_szorvanyosodas.pdf
- BOURDIEU, Pierre: *The forms of capital*. Richardson, John J. Ed. *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. Greenwood Press, New York, 1986.
- BOURDIEU, Pierre: *Simțul practic*. Institutul European, Iași, 2000.
- BOURDIEU, Pierre: *Az identitás és a reprezentáció. A régió fogalmának értelmezéséhez*. *Szociológiai Figyelő*, 1. szám. 7–22.
- BUBER, Martin: *Én és te*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1999.
- CASTELLS, Manuel: *The power of Identity*. Massachusetts, Blackwell Publishers, Oxford, 1997.
- CASSIER, Ernst: *A szimbolikus forma fogalma a szellemtudományok felépítésében*. Helikon, Budapest, 1973.
- CASSIER, Ernst: *A felvilágosodás filozófiája*. Atlantisz, Budapest, 2007.
- COHEN, Anthony P.: *The symbolic construction of community*. Routledge, London and New York, 1992.

- COMENIUS, Johannes Amos: *Didactica Magna*. Seneca Kiadó, Budapest, 1992.
- CSÁSZI Lajos: *A média rítusai*. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
- CSEPELI, György: *Nemzet által homályosan*. Századvég, Budapest, 1992.
- CSEPELI György: *Szociálpszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest, 1997.
- DERRIDA Jacques: *Az idegen kérdése: az idegentől jött*. In: *Az idegen. Variációk Simmeltől Derridáig*. Biczó Gábor (szerk.). Csokonai Kiadó, Debrecen, 2004.
- DILTHEY, Wilhelm: *A történelmi világ felépítése a szellemtudományokban*. Tanulmányok, Gondolat Kiadó, Budapest, 1974.
- DILTHEY, Wilhelm: *Vázlatok a történelmi észrítikájához*. In: *Filozófiai hermeneutika*. Bacsó Béla. Budapest, 1990.
- ECO, Umberto: *Tratat de semiotică generală*. Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.
- ELIADE, Mircea: *Szent és profán*, Európa Könyvkiadó, Budapest, 2009.
- ERIKSEN, Thomas Hylland: *Etnicitás és nacionalizmus*. Antropológiai perspektívák. Gondolat Kiadó, Budapest, 1993.
- ERIKSEN, Thomas Hylland: *Ethnicity and Nationalism*. Pluto Press, London, 2002.
- FALKNÉ Bánó Klára: *Kultúraközi kommunikáció. Az interkulturális menedzsment aspektusai*. Perfekt. ZRT, 2008.
- FARAGÓ József: *Cigány néprajzi tanulmányok*. Mikszáth, Budapest, 1993.
- FOUCAULT, Michel: *A diskurzus rendje*. In: Holmi, 1991.
- FOUCAULT, Michel: *Nyelv a végtelenhez*. Latin Betűk Kiadó, Debrecen, 2000.
- FÖLDES Csaba: *Interkulturális nyelvészet: problémavázlat*. In: Magyar Nyelv. 2007. CIII. évf. 1. szám.
- FRAZER, James G.: *Az Aranyág*. Osiris–Századvég, Budapest, 1995.
- FREGE, Gottlob: *Logikai vizsgálódások*. Osiris, Budapest, 1999.
- FREIRE, Paulo: *Pedagogy of the oppressed*. Translated by Myra Bergman Ramos. Continuum. New York, 2005.
- FUKUYAMA, Francis: *The End of History? The National Interest* (Summer 1989).
- GADAMER, Hans-Georg: *Igazság és módszer*. Második, javított kiadás, Osiris Kiadó, Budapest, 2003.

GAGYI József (szerk): *Egy más mellett élés. A magyar –román, magyar –cigány kapcsolatokról.* KAM – Regionális és Antropológiai Kutatások Központja, Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 1996.

GEERTZ, Clifford: *Works and lives. The anthropologist as author.* Stanford/ California, Stanford University Press, 1998.

GIDDENS, Anthony: *Consecințele modernității.* Editura Univers, București, 2000.

GIDDENS, Anthony: *Elszabadult a világ.* Napvilág Kiadó, Budapest, 2005.

GRICE, H. Paul: *A társalgás logikája.* In: Pléh Csaba–Síklaki István–Terestyéni Tamás (szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés.* Osiris, Budapest, 1997.

GUIBERNAU, Montserrat: *Nationalismus –The Nation state and Nationalism in the. 20th Century.* Cambridge–Oxford. 1996.

HABERMAS, Jürgen: *A kommunikatív etika.* Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2001.

HABERMAS, Jürgen: *A kommunikatív cselekvés elmélete.* Gondolat Kiadó, Budapest, 2011.

HANNERZ, Ulf: *Cultural complexity. Studies in the Social Organization of Meaning.* Columbia University Press, New York, 1992.

HALL, Edward: *Rejtett dimenziók.* Gondolat Kiadó, Budapest, 1987.

HALL, Stuart: A kulturális identitásról, In: Feischmidt Margit (szerk.): *Multikulturalizmus.* Osiris Kiadó, Budapest, 1999.

HALBWACHS, Maurice: *A kollektív emlékezet.* In: Felkai Gábor, Némedi Dénes, Somlai Péter (szerk.): *Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig.* Új Mandátum, Budapest, 2000.

HAMP Gábor: *Kölcsönös tudás,* Typotex Kiadó, Budapest, 2006.

HEGEL: *A logika tudománya.* I-II. Ford. Szemere Samu, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979.

HEIDEGGER, Martin: *Az identitás tétele.* Vulgo. II. 3-4-5.

HEIDEGGER, Martin: *Principiul identității.* Crater, Bucuresti, 1991.

HELLER Ágnes: *Filozófiai labdajátékok.* Új Palatinus Könyvesház, Budapest, 2003.

HIDASI Judit: *Interkulturális kommunikáció.* Scolar Kft Kiadó, 2004.

HOBBSWAM, Eric: *Etnikai identitás és nacionalizmus.*
http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf719.pdf

HOFSTEDE, Geert: *Culture's Consequences: Comparing values, behaviors, institutions, and organizations across nations,* Sage Publications Inc., California, 2001.

HORÁNYI Özséb–Szépe György (szerk.): *A jel tudománya – Szemiotika,* General Press Kiadó, 2005.

- HORVÁTH Ágota–Landau Edit–Szalai Júlia (szerk.): *Cigánynak születni*. Aktiv Társadalmi Alapítvány, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2000.
- HOEBEL, E. Adamson–EVERETT L. Frost: *Culture and Social Anthropology*. McGraw-Hill, New York, 1976.
- HUIZINGA, Johann: *Homo Ludens. Incercare de determinare a elementului ludic al culturii*. Humanitas, Bucuresti, 2003.
- HUMBOLDT, Wilhelm von: *Az emberi nyelv szerkezetének különbözősége és hatása az emberiség szellemi fejlődésére (részletek)*. In: Nyelvelméleti tanulmányok, Kriterion Kiadó, Bukarest.1975.
- HUSSERL, Edmund: *Az európai tudományokválsága I*. Atlantisz Kiadó, Budapest.1998.
- HUSSERL, Edmund: *Karteziánus elmélkedések*. Atlantisz Kiadó, Budapest,2000.
- HYLLAND, Thomas Eriksen: *Etnicitás és nacionalizmus*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2008.
- JUNG, Carl Gustav: *A tudattalan megközelítése*.In: *Az ember és szimbólumai*. Szerk. Marie-Luise von Franz. Göncöl Kiadó, Budapest, 1993.
- KALLÓS Zoltán, Martin György: *Tegnap a Gyimesben jártam*. Európa Könyvkiadó, Budapest,1989.
- KELEMEN János: *Az ész képe és tette. A történeti megismerés idealista elméletei*. Atlantisz Kiadó, Budapest,2000.
- KELEMEN János: *A történeti megismerés idealista elméletei*. In: *Az ész képe és tette*. Atlantisz Könyvkiadó, Budapest, 2000.
- KERÉNYI Károly: *Mi a mitológia?* Szépirodalmi Kiadó, Budapest, 1988.
- KOVÁCS Nóra és SZARKA László (szerk): *Tér és terep. Tanulmányok az etnicitás és az identitás kérdésköréről II*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.
- LEIBNIZ, Gottfried W. *Metafizikai értekezés*. In *Válogatott filozófia írások*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1986.
- LIPPAI Cecília: *A közötniség ontológiai, fenomenológiai és hermeneutikai problémája*. In: Veress Károly–Gál László (szerk.): *A határok átjárhatóságáról*. Presa Universitară Clujeană, 2006.
- LOSZEV, Alekszej: *A mítosz dialektikája*. Európa Könyvkiadó, Budapest,2000.
- MAJOR Rita: *Romantika és nemzeti tánc történet*. In: *Tánc tudomány*. Tanulmányok. Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Tagozat. Budapest, 1987.
- MAKKAI Sándor: *Nemzet és kisebbség*. Egyetemi nyomda. Budapest, 1939.

- MAROS *megyei magyar népszokások*. Flinstones Kiadó, Marosvásárhely, 2009.
- MASZLER Irén: *Játékpedagógia*. Comenius oktató, Budapest, 2002.
- MEAD, George Herbert: *A pszichikum az én és a társadalom szociálbehaviorista szempontból*. In: Felkai Gábor–Némedi Dénes–Somlai Péter (szerk.): *Olvasókönyv a szociológia történetéhez*. Új Mandátum, Budapest, 2005.
- MOSCOVICI, Serge: *A szociális reprezentációk elmélete*. In: Serge Moscovici: *Társadalomlélektan. Válogatott tanulmányok*. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
- NIEDERMÜLLER Péter: *A kultúraközi kommunikációról*. In: Béres István–Horányi Özséb (szerk.): *Társadalmi kommunikáció*. Osiris, Budapest, 2001.
- ORBÁN Balázs: *Székelyföld leírása IV*. Pest, 1870.
- PARSONS, Talcott: *A Társadalmi rétegződés elméletének átdolgozott elméletének analitikus megközelítése*. In: Angelusz Róbert (szerk.): *A társadalmi rétegződés komponensei*. U.M.K, Budapest, 2004.
- PARSONS, Talcott–EDWARD A. Shils: *A társadalmi rendszer*. In: Némedi Dénes (szerk.): Talcott Parsons: *A társadalmi rendszerről (Válogatás)*. Szociológiai Füzetek, Budapest, 1988.
- PATAKI Ferenc: *Élettörténet és identitás*. Osiris Kiadó, Budapest, 2001.
- PEIRCE, Ch. S.: *A jelek felosztása*. In: Horányi Özséb–Szépe György (szerk.): *A jel tudománya – Szemiotika*. General Press Kiadó, Budapest, 2005.
- PIAGET, Jean: *Szimbólumképzés gyerekkorban*. Kairoz Kiadó, Budapest, 1999.
- PLATÓN: *Az állam*. Lazi Kiadó, Budapest, 2001.
- POPPER, Karl: *A tudományos kutatás logikája*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1997.
- PRÓNAI Csaba: (szerk.): *Cigányok Európában*. Új Mandátum kiadó. Budapest, 2003.
- REBOUL, Anne–MOESCHLER, Jacques: *A társalgás cselei*. Osiris Kiadó, Budapest, 2005.
- RICOEUR, Paul: *De la hermeneutica textelor la hermeneutica acțiunii*. In: *Eseuri de hermeneutica*. Humanitas, București, 1995.
- RICOEUR, Paul: *Az én és az elbeszélt azonosság*. In: *Válogatott irodalomelméleti tanulmányok*. Osiris Kiadó, Budapest, 1999.
- RÓKA Jolán: *Kommunikációtan*. Századvég Kiadó, Budapest, 2005.
- SALAT Levente: *Etnopolitika a konfliktustól a méltányosságig*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 2001.
- S. NAGY Katalin (szerk.): *Szociológia közgazdászoknak*. Typotex Kiadó, Budapest, 2007.
- SÁRKÁNY Mihály: *Kalandozások a XX. századi kulturális antropológiában*. Budapest, 2000.

- SEARLE, John: *Elme, nyelv, társadalom*. Vince Kiadó, Budapest, 2000.
- SEREGI Tamás: *Ricoeur cselekvésontológiája*. Világosság 2007/1.
- SCHÜTZ, Alfred: *Az idegen*. In: Hernádi Miklós (vál.): *Fenomenológia a társadalomtudományban*. Gondolat, Budapest, 1984.
- SIMMEL, Georg: *Exkurzus az idegenről*. In: *Az idegen. Variációk Simmeltől Derridáig*. Biczó Gábor (szerk.) Csokonai Kiadó, Debrecen, 2004.
- SIMMEL, Georg: *Hid és ajtó*. Ózer Katalin fordítása.
<http://epa.oszk.hu/01000/01014/00034/pdf/030.pdf>
- STEWART, Michael: *Daltestvérek*. T-Twins Kiadó, 1994.
- STRAUSS Claude Lévi: *A mítoszok struktúrája*. In: Lévi-Strauss, Claude: *Strukturális antropológia I*. Osiris, Budapest, 2001.
- STRAUSS, Claude Lévi: *Struktúrafogalom az etnológiában*. In: Mérföldkövek, Faj és történelem. Napvilág, Budapest, 1999.
- STRAWSON, Peter: *Az érzékelés és a jelentés határai*. Osiris Kiadó, Budapest, 2000.
- SZUHAI Péter: *A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája*, Medicina Kiadó, 1999.
- SZÚCS Balázs: *A jelentések nyomában*. MTA Politikai Tudományok Intézete Etnoregionális Kutatóközpont, Budapest, 2004.
- TAJFEL, Henry : *Csoportközi viselkedés, társadalmi összehasonlítás és társadalmi változás*. In Csepeli (szerk.): *Előítéletek és csoportközi viszonyok*. KJK, Budapest, 1980.
- TENGELYI László: *Élettörténet és sorsesemény*. Atlantisz Kiadó, Budapest, 1998.
- TOMASELLO, Michael: *Gondolkodás és kultúra*. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
- VOICULESCU, Cerasela: *Construcții identitare la romii din Sângeorgiu de Mureș*, 2002.
- WALDENFELS, Bernhard: *Az idegenség etnográfiai paradoxonjainak ábrázolása*. In: *Az idegen. Variációk Simmeltől Derridáig*.
- WALDENFELS, Bernhard: *Felelet, arra ami idegen* Egy reszponzív fenomenológia vázlata.
<http://www.c3.hu/~gond/tartalom/20/frawald.html>
- WEBER, Max: *Gazdaság és társadalom*. Complex Kiadó, Budapest, 1999.
- VERESS Károly: *Paradox (tudat) állapotok*. Komp Press. Korunk Baráti Társaság, Kolozsvár, 1996
- VERESS Károly: *Kisebbségi létproblémák*, Komp-Press, Korunk Baráti Társaság, Kolozsvár, 2000.

- VERESS Károly: *Egy létparadoxon színe és visszája*. Hermeneutikai kísérlet a nem lehet-probléma megnyitására. Pro Philosophia, Kolozsvár,2003.
- VERESS Károly: *Az értelem értelméről*.Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 2003.
- VERESS Károly: *Közelítések az értelmező vizsálódáshoz*. In: Veress Károly–Gál László: *A határok átjárhatóságáról*.Presa Universitară Clujeană, 2006.
- VERESS Károly: *Bevezetés a hermeneutikába*.Egyetemi Műhely Kiadó–Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2007.
- WILLIAMS,James: *A gondolatáramlás*. In: Pléh Csaba (szerk.):*Pszichológiatörténeti szöveggyűjtemény* I. Tankönyvkiadó,Budapest.
- WITTGENSTEIN, Ludwig: *Logikai-filozófiai értekezés*. Atlantisz Könyvkiadó, Budapest,2004.
- WLISLOCKI Henrik: *Az erdélyi cigány népköltészet*. Magyar Mercurius, 2010.
- ZAMFIR, Cătălin, ZAMFIR, Elena (coord.): *Țiganiii între ignoare și îngrijorare*. Editura Alternative, București, 1993.
- ZATTA, Jan Dick: *„Cigányok, romák a köztes határok kultúrája*. In: Prónai Csaba(szerk.): *Cigányok Európában*. Új Mandátum Kiadó, Budapest,2003.
- MAGYAR VirtuálisEnciklopédia.
- <http://www.enc.hu/1enciklopedia/fogalmi/szoc/identitas.htm>